

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalovanému: **Nejvyšší soud**, se sídlem Burešova 571/20, Brno, v řízení proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 6. 2021, sp. zn. Zin 225/2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20. 7. 2021, č. j. 31 A 86/2021 - 13,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Návrh na přikázání věci jinému krajskému soudu **s e z a m í t á .**
- III.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :**I. Vymezení věci**

[1] Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 6. 2021, sp. zn. Zin 225/2020, kterým byla částečně odložena jeho žádost o poskytnutí informace z důvodu nezaplacení úhrady dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“).

[2] Krajský soud výrokem I. v záhlaví uvedeného usnesení nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků a výrokem II. ustanovil žalobci zástupce. Uvedl, že podle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), lze osvobození od soudních poplatků přiznat jen výjimečně ze zvlášť závažných důvodů. Z judikatury Nejvyššího správního soudu (dále také „NSS“) plyne, že při zvažování, zda osvobození přiznat, je třeba brát v úvahu, aby nedocházelo ke zneužívání institutu osvobození. Žalobci osvobození od soudních poplatků nepřiznal, jelikož je účastníkem mnoha řízení týkajících se poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím, aniž by šlo o spory mající vztah k podstatným okolnostem jeho životní sféry.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost, ve které namítl, že se dlouhodobě snaží o svou trestní rehabilitaci. Proto požádal žalovaného o relevantní informace včetně výpisu z informačního elektronického systému, což se dotýká jeho

vylučné životní sféry. Krajský soud však zamítl jeho žádost o osvobození od soudního poplatku a ustanovení zástupce, a tím stěžovateli zamezil v přístupu k soudní ochraně. Navrhl usnesení krajského soudu zrušit a věc přikázat k rozhodnutí jinému krajskému soudu.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Stěžovatele v nynějším řízení netíží poplatková povinnost, ani povinnost být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem, jelikož podává kasační stížnost proti procesnímu usnesení krajského soudu, kterým se nekončí řízení o žalobě (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS).

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s.: *Účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zcela osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoli za řízení odejme, popř. i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popř. neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.*

[7] Krajský soud přiléhavě odkázal na rozsudek NSS ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, č. 2601/2012 Sb. NSS, podle kterého platí: *„I když účastník je nemajetný, takže by zásadně bylo namísto přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodíní odeprít, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede. O výše uvedený případ se může jednat, vede-li účastník s různými veřejnými institucemi množství sporů týkajících se poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují jako spory soudní, a přitom nejde o spory mající vztah k podstatným okolnostem účastnickovy životní sféry (netýkají se, a to ani nepřímě, účastnickova majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí, nýbrž jde o spory vyvolané účastnickovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí).“*

[8] V dané věci se stěžovatel domáhá poskytnutí informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím ohledně činnosti žalovaného. Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem, že z žádosti o osvobození od soudních poplatků neplyne, že by požadované informace měly jakýkoliv vztah k podstatným okolnostem stěžovatelovy životní sféry. Stěžovatel uvedl, že se dlouhodobě zabývá legislativou veřejné správy a samosprávy, a proto průběžně oslovuje povinné subjekty s žádostí o informace, čímž naplňuje své ústavně zaručené právo na informace pro veřejně prospěšné účely. Závěr krajského soudu nemůže zpochybnit ani stěžovatelovo tvrzení uvedené až v kasační stížnosti, že se požadovaných informací domáhal v rámci snahy o svoji rehabilitaci. To je totiž v rozporu s tím, co sám stěžovatel uvedl v žádosti o osvobození od soudního poplatku, o níž krajský soud rozhodoval, a navíc postrádá odůvodnění.

[9] Stěžovatel má sice nezpochybnitelné politické právo žádat povinné subjekty o informace, avšak to neznamená, že v takovém množství sporů, které před správními soudy vede, musí být vždy osvobozen od soudních poplatků. NSS je z jeho úřední činnosti známo, že stěžovatel svými žádostmi o informace zahrnuje jak povinné subjekty, tak správní soudy (jen NSS eviduje přes 400 řízení, v nichž stěžovatel vystupuje jako účastník). Soudy nemohou bránit stěžovateli v tom, aby se domáhal svého politického práva soudní cestou, avšak s ohledem na to, že se požadované informace nijak nedotýkají stěžovatelovy životní sféry, je zcela na místě,

pokračování

aby nesl s tím spojené výdaje na úhradu soudních poplatků (podrobněji viz rozsudek NSS ze dne 20. 5. 2021, č. j. 4 As 114/2021 - 21, týkající se téhož stěžovatele).

[10] Vzhledem k tomu, že stěžovatel nesplnil základní předpoklad pro osvobození od soudních poplatků, nemohl mu být pro řízení o žalobě ustanoven ani zástupce (§ 35 odst. 10, věta první, s. ř. s.). V řízení o žalobě nadto není zastoupení advokátem povinné (pro úplnost srov. např. rozsudek NSS ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 As 197/2015 - 19). Krajský soud tedy nepochybil ani v případě neustanovení zástupce z řad advokátů.

[11] K návrhu stěžovatele na přikázání věci jinému krajskému soudu NSS uvádí, že § 9 s. ř. s. umožňuje přikázání věci jinému soudu ve dvou případech: jestliže pro vyloučení soudců specializovaných senátů místně příslušného soudu nelze sestavit senát (tzv. delegace nutná), nebo je-li to pro rychlost nebo hospodárnost řízení nebo z jiného důležitého důvodu vhodné (tzv. delegace vhodná). Stěžovatel nijak nespécifikoval, z jakého důvodu se přikázání věci jinému soudu domáhá ani kterému krajskému soudu by měla být věc postoupena.

[12] Co se týče delegace nutné, nejsou pro ni zjevně splněny podmínky, protože předpokladem takového rozhodnutí je nemožnost sestavit jiný specializovaný senát na témže krajském soudu kvůli předchozímu vyloučení všech soudců specializovaných senátů tohoto soudu pro podjatost. K tomu v daném případě nedošlo. Stěžovatel ani v kasační stížnosti neuvádí námitky, jimiž by zdůvodňoval podjatost rozhodujícího senátu, natož pak všech soudců specializovaných senátů krajského soudu, který jeho žalobu projednává. NSS, který otázku rozhodování vyloučeného soudce posoudil, v rámci přezkumu důvodů zmatečnosti z úřední povinnosti [§ 109 odst. 4 ve spojení s § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.], také neshledal důvody pochybovat o nepodjatosti soudců rozhodujícího senátu krajského soudu. Proto nejsou splněny ani předpoklady pro to, aby mohla být věc postoupena podle § 9 odst. 1 s. ř. s.

[13] Ohledně delegace vhodné stěžovatel neuvádí, z jakých důvodů ji navrhuje. NSS proto neshledává důvod, proč jeho neodůvodněnému požadavku podle § 9 odst. 2 s. ř. s. vyhovět.

III. Závěr a náklady řízení

[14] Nejvyšší správní soud pro výše uvedené důvody kasační stížnost výrokem I. zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s. Výrokem II. zamítl návrh na delegaci věci na jiný, blíže neurčený krajský soud.

[15] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovanému v tomto řízení žádné náklady nevznikly, jejich náhradu mu proto soud nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. září 2021

JUDr. Radan Malík
předseda senátu